

Nr 141.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till ändrad lydelse av § 5 i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor; given Stockholms slott den 12 februari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 februari 1926.*

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, WIGFORSS,
MÖLLER, LEVINSON.

Chefen för finansdepartementet statsrådet Wigforss anför efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet:

Jag anhåller härefter att få underställa Kungl. Maj:ts prövning fråga om viss ändring i nu gällande, i § 5 av förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor intagna bestämmelser om tullfri varuinförsel i vissa fall i gränstrakterna mot Norge, i vad nämnda bestämmelser avse varor vilka införas i handelsavsikt.

Enligt de i första stycket av nämnda paragraf inrymda allmänna föreskrifterna må vid resa till Sverige över den del av riksgränsen, som är belägen norr om gränsstationen i Mitandersfors i Värmland, tullfritt införas vissa i paragrafen angivna kvantiteter av till införsel tillåtna, tull underkastade naturalster eller tillverkningar, med undantag dock för vissa varuslag, nämligen spelkort, brännvin och sprit jämte därmed beredda drycker, vin samt arbetad tobak. Storleken av nämnda varukvantiteter, vilken är olika för olika delar av gränsen, framgår av följande sammanställning:

	A. Riksgränsen norr om gränsstationen i Mitandersfors i (mellersta) Värmland med undantag av under B. och C. upptagna delar därav	B. Riksgränsen a) mot Härjedalen; b) mot Hotagens och Frostvikens socknar i (norra) Jämtland; samt c) mot Västerbottens län	C. Riksgränsen mot a) Arjeplogs socken (den sydligaste) och b) Karesuando socken (den nordligaste) i Norrbottens län
Bröd, alla slag	20 kg.	20 kg.	20 kg.
Fläsk, alla slag.....	10 »	10 »	10 »
Garn, alla slag	5 »	5 »	5 »
Kaffe, alla slag, och kaffesurrogat	5 »	5 »	5 »
Malt.....	40 »	40 »	40 »
Maltdrycker, alla slag.....	10 l.	10 l.	10 l.
Risgryn	5 kg.	5 kg.	5 kg.
Socket och sirap, alla slag	10 »	20 »	50 »
Spannmål, omalen	150 »	600 »	600 »
» malen.....	100 »		
Vävnader, alla slag, 15 m.; dock högst till ett värde av	40 kr.	40 kr.	40 kr.
Andra varor till ett sammanlagt värde av.....	30 »	30 »	50 »

Beträffande varor, vilka införas i handelsavsikt eller för handlandes egen räkning, finnas särskilda bestämmelser meddelade i tredje stycket av § 5 tulltaxeförordningen, vilka bestämmelser enligt kungörelse den 25 april 1924 (nr 97) äro av följande lydelse:

»Tullfrihet, varom i denna paragraf sägs, gäller icke för varor, som i handelsavsikt införas vare sig för att i vanlig ordning försäljas eller för att utlämnas såsom ersättning för verkställt arbete, ej heller för varor, som av handlande eller för handlandes räkning införas, såvitt de äro av de slag, med vilka han idkar handel; dock äger för särskilda fall generaltullstyrelsen härifrån medgiva undantag.»

Den generaltullstyrelsen enligt nyss återgivna stadgande tillagda befogenheten att för särskilda fall medgiva tullfrihet jämväl för varor, som införas i handelsavsikt eller för handlandes egen räkning, tillkom genom beslut av 1924 års riksdag med anledning av en utav ledamoten av riksdagens andra kammare Elof Lindberg väckt motion, nr 16. Till stöd för det i motionen framlagda förslaget anfördes, bland annat, att gällande generella förbud mot tullfri införsel av varor i handelsavsikt mycket kännbart drabbade den fattigare befolkningen i gränstrakterna. I saknad av dragare och av ekonomiska resurser för att kunna på en gång införa högsta tillåtna varumängd, vilket vore nödvändigt med hänsyn till de höga transportkostnaderna, vore den fattigare befolkningen hänvisad att verkställa sina varuinköp hos ortens handlande och kunde med då gällande bestämmelser där endast erhålla med tull belagda varor. Den dåvarande tullfriheten gynnade således endast de ekonomiskt

bäst situerade och motsvarade följaktligen icke sitt syfte. Härtill komme ett annat skäl, nämligen att med de gällande bestämmelserna smyghandel uppmuntrades.

I sitt i anledning av motionen avgivna betänkande, nr 1, erinrade bevillningsutskottet, hurusom Kungl. Maj:t redan i den proposition (nr 114) med förslag till åtskilliga ändringar i tulltaxeförordningens bestämmelser rörande gränstrafiken mot Norge — huvudsakligen avseende återinförande av vissa lättnader för gränshandeln söder om Mitandersfors — vilken förelagts 1922 års riksdag men av riksdagen avslagits, ifrågasatt ändring av tredje stycket i § 5 tulltaxeförordningen av enahanda innebörd som det i motionen framlagda förslaget, samt anförde i anslutning härtill bland annat följande.

Vid 1922 års riksdag hade enighet rått därom, att med hänsyn till de nordligare gränstrakterna undantag från förbudet mot tullfrihet för varor, införda i handelsavsikt, borde få medgivas. Vad Kungl. Maj:t i sådant hänseende föreslagit hade tillstyrkts av bevillningsutskottet; och de reservanter som yrkat avslag å propositionen hade icke inlagt någon gensaga mot förslaget i nu ifrågavarande del.

I likhet med 1922 års bevillningsutskott hade även utskottet funnit, att de skäl, som talade för att tullfrihet skulle kunna efter prövning medgivas för varor, som över, nordligare delar av gränsen infördes i handelsavsikt, vore behjärtansvärda.

Under återopande av vad sålunda anförts tillstyrkte utskottet bifall till motionärens förslag.

Sedan vid behandlingen inom riksdagens kamrar av bevillningsutskottets nyssnämnda betänkande önskemål uttalats därom, att förslag måtte uppgöras till direktiv, som generaltullstyrelsen skulle hava att följa vid medgivande av undantag från förbudet mot tullfri införsel i handelsavsikt, samt betänkandet blivit till bevillningsutskottet återförvisat, anförde utskottet i memorial nr 11 bland annat följande.

Enligt utskottets mening vore det icke lämpligt att från början binda generaltullstyrelsen vid några direktiv för den ifrågavarande befogenhetens handhavande. Förhållandena vid den långa gränssträcka, som vore i fråga, vore nämligen så olika, att i förväg fastställda bestämmelser måste befaras bli till hinder för utbildandet av en praxis, som smidigt anpassade sig efter ortsbefolkningens växlande behov samt olika möjligheter till kontroll.

Allra minst hade utskottet kunnat tillstyrka, att dylika direktiv fastställdes av riksdagen, varigenom varje ändring i bestämmelserna skulle göras beroende av ny riksdags beslut. Därest efter vunnit erfarenhet det visade sig, att generaltullstyrelsens ifrågavarande verksamhet kunde och borde regleras genom särskilda föreskrifter, syntes dylika böra meddelas av Kungl. Maj:t, som hade möjlighet att, allteftersom nya rön därtill gäve anledning, snabbt göra ändringar eller tillägg. Då det emellertid, enligt utskottets mening, vore omöjligt att i förväg bedöma, huruvida det överhuvud kunde befinnas lämpligt att direktiv fastställdes, hade utskottet ansett sig icke böra i ifrågavarande författningsrum föreslå någon ändring, genom vilken Kungl. Maj:ts medverkan för direktivs fastställande påkallades.

Riksdagens beslut (skrivelse nr 43) avfattades i enlighet med vad bevillningsutskottet i förenämnda betänkande nr 1 föreslagit. Bestämmelser i ämnet utfärdades, på sätt förut nämnts, genom kungörelse den 25 april 1924.

I en till finansdepartementet inkommen skrift har nu ledamoten av riksdagens andra kammare Elof Lindberg framhållit, att det syfte, som legat till grund för den år 1924 vidtagna författningsändringen, i vissa avseenden icke uppnåtts på grund därav, att generaltullstyrelsen vid tillämpning av ifrågavarande bestämmelser ansett sig icke kunna medgiva handelsidkare rätt att tullfritt införa större varukvantiteter än enskild person, och har Lindberg ifrågasatt, huruvida icke i administrativ väg skulle kunna åstadkommas en ändrad tillämpning, vilken stode i närmare överensstämmelse med vad som åsyftats.

Över nämnda framställning har generaltullstyrelsen den 22 maj 1925 avgivit infordrat yttrande. Härvid har generaltullstyrelsen bland annat framhållit, hurusom ordalagen i ifrågavarande författningsrum måste anses med tydlighet giva vid handen, att styrelsen icke ägde vid meddelande åt handelsidkare av rätt till tullfrihet varom nu vore fråga överskrida de maximikvantiteter som eljest vore föreskrivna, och har styrelsen i samband härmed anfört, att denna begränsning av varukvantiteterna möjligen vore grunden till att berörda förmån, såsom i praktiken visat sig, av handelsidkare utnyttjats endast i mycket begränsad omfattning.

Sedermera hava kommerskollegium och generaltullstyrelsen, efter remiss, med gemensam skrivelse den 27 januari 1926 avgivit förslag till sådan ändring av tredje stycket i § 5 tulltaxeförordningen, att generaltullstyrelsen vid meddelande av tillstånd till tullfrihet för varor vilka infördes i handelsavsikt skulle vara obunden av de maximikvantiteter som finnas angivna i första stycket av sagda paragraf. Ämbetsverken hava härvid förutsatt, att viss begränsning av varukvantiteterna skulle gälla jämväl beträffande dylika tillstånd, men ansett, att några allmänna bestämmelser i detta hänseende icke borde meddelas i tulltaxeförordningen utan att föreskrifterna härom måtte få bero av omständigheterna i de särskilda fallen.

Beträffande frågan, huruvida allmänna direktiv i ämnet lämpligen borde utfärdas av Kungl. Maj:t, hava ämbetsverken, under erinran om vad härutinnan förekommit vid 1924 års riksdag, hemställt, att sagda spörsmål i enlighet med den av bevillningsutskottet uttalade uppfattning måtte få göras beroende av den ytterligare erfarenhet som kunde bliva vunnun beträffande hithörande förhållanden.

*Departements-
chefen.*

För tillgodoseende av det med 1924 års författningsändring avsedda syfte anser även jag nödvändigt, att handelsidkare må kunna medgivas tullfrihet varom nu är fråga för större varukvantiteter än som äro fast-

ställda beträffande införsel för egen förbrukning. För detta ändamål synes ändring av nu gällande bestämmelser i ämnet vara erforderlig.

Jag vill emellertid framhålla, att — på sätt ämbetsverken även påvisat — avsevärda svårigheter äro förknippade med ett riktigt avvägande av medgivanden av nu förevarande slag ävensom med fastställande av villkoren och nödiga kontrollbestämmelser för desamma. I vad mån med hänsyn härtill närmare reglering av berörda medgivanden — genom av Kungl. Maj:t utfärdade direktiv eller annorledes — må böra vidtagas, synes dock i enlighet med vad ämbetsverken anfört kunna avgöras först efter ytterligare vunnen erfarenhet rörande nu ifrågasatt förhållanden.

Den ifrågasatta ändringen i § 5 tulltaxeförordningen torde böra genomföras från och med den 1 juli 1926.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen besluta

att § 5 i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor skall från och med den 1 juli 1926 hava följande ändrade lydelse:

§ 5.

Vid resa — — — införda kvantiteten.

Tullfrihet, varom i denna paragraf sägs, gäller icke för varor, som i handelsavsikt införas vare sig för att i vanlig ordning försäljas eller för att utlämnas såsom ersättning för verkställt arbete, ej heller för varor, som av handlande eller för handlandes räkning införas, såvitt de äro av de slag, med vilka han idkar handel; dock äger för särskilda fall generaltullstyrelsen härifrån medgiva undantag och därvid beträffande i handelsavsikt införda varor jämväl tillåta tullfri införsel av större kvantiteter än ovan angivits.

Resande vare — — — särskilt stadgat.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställdan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bil. litt. vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

E. Regnér.

